

PROSTA
VODI
POT K
SVOBODI!

ŽELEZNIČAR

GLASILO SLOVENSKEGA ŽELEZNIŠKIH NASTAVLJENCEV

UREDNIŠTVO
se nahaja v Trstu ulica Madonnina 15,
Telefon 15-70
UPRAVNIŠTVO
Dunaj V. — Zentagasse 5.

Izhaja v Trstu 1 in 15 vsaki mesec
Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.
ooo Rokopisi se ne vračajo. ooo

Naročnina:
za celo leto 4.40 K
za pol leta 2.20 K
za četrt leta 1.10 K
Posamezna številka 18 vin.

Železničarji, pozor!

Dne 2. julija 1912 so na seji avstrijskega državnega zbora

proti Tomschikovemu predlogu

glede na vpostavljenje 17 milijonov kron za zaostale železničarske zahteve v železniški proračun glasovali krščanski socialci in člani nemške nacionalne zveze.

Kroy in Heine, ki se ju smatra kot parlamentarna zastopnika »Reichsbunda«, sta pred glasovanjem zbežala, ker si nista upala glasovati proti predlogu, zanj pa nista smela glasovati, ker je vlada nacionalni zvezi drugače ukazala.

Izmed jugoslovanskih poslancev in železničarskih »prijateljev« niso bili pri glasovanju navzoči sledeči:

Slovenski liberalci in istrski »rodoljubi«: dr. Gregorin, dr. Laginja, profesor Mandić, dr. Ravnihar in profesor Spinčić.

Klerikalci: dr. Benkovič, Brenčič, Demšar, Grafenauer, dr. Gregorčič, Hladnik, Jaklič, dr. Jankovič, profesor Jarc, dr. Korošec, Pišek, Pogačnik, Povše, Roškar, dr. Verstovšek, dr. Žitnik.

Od 20 klerikalnih poslancev, jih je bilo 16 odsotnih. Za predlog so glasovali le štirje klerikalci in en slovenski narodnjak, ki se je zbal svojih volilcev. Za predlog je glasoval itak le zato, ker si hoče za prihodnje tržaške občinske volitve pridobiti glasove. Ko je pa šlo za glasovanje o premijah žganjarskim grofom, jo je pa tudi on popihal.

Izmed 37 jugoslovanskih poslancev jih je glasovalo le pet za železničarske zahteve; vsi drugi pa se glasovanja niti vdeležili niso ter s tem postali sokrivi izdajstva napram železničarjem. In to hočejo biti ljudski zastopniki!

Gospodje meščanski so poteptali svoj lasten sklep, ki so ga soglasno storili 16. decembra 1911!

Železničarji! Skrbite zato, da bo to nesramno izdajstvo v oseh krogih Vaših tovarišev, ki še pripadajo klerikalnim in nacionalnim organizacijam, ter se dajo za nos voditi meščanskim »prijateljem« železničarjev!

Agitirajte za ojačenje socialno-demokratske organizacije, ki edina in sama zastopa Vaše interese!

Poraz našim nasprotnikom, boj hinavcem in demagogom!

Meščanske stranke so dovršile izdajstvo železničarjev.

Glasovanje meščanskih poslancev proti Tomschikovemu 17-milijonskemu predlogu. — Razkrinkani izdajalci se skušajo opravičevati.

Po temeljitem premišljevanju je prišla ta gospoda od tega, da je pljunila sama sebi v obraz in odklonila Tomschikov predlog. Kar so meščanske stranke dosedaj storile v slepem sovraštvu do delavstva in hlapčevstva za vlado ni nič proti njih sedanjemu postopanju. Vsa nesramna neodkritost se zrcali v tem pomembenem glasovanju. Pred štirinajstimi dnevi torej so krščanski socialci in nacionalni zvezarji odklonili Tomschikov predlog in to na povelje vlade. Odklonili so predlog, ki ne zahteva nič drugega kot da se postavi v proračun tistih 17 milijonov, ki jih vlada še dolguje železničarjem vsled enoglasno v zbornici od vlade zahtevanih 38 milijonov kron za železničarje, od katerih je takrat obljubila le 21 milijonov.

V isti sapi, ko so meščanski poslanci dovolili 100 milijonov kron za militarizem in bonifikacije za žganjarske grote, so odklonili 17 milijonov kron, ki so bili določeni v ublažitev bede železničarjev, dasiravno so pred pol letom soglasno sklenili, da je vporabiti 38 milijonov kron za železničarje. Ker je vlada tudi tokrat prišla s svojo staro pesmijo, ki smo jo slišali že lansko jesen, so se gospodje potuhnili in požrli dačo besedo! Žuganje, da bi sprejem Tomschikovega predloga *oviral sankcijo* in tako ogrizil cel proračun, ni v stanu oplasiti trezno mislečega človeka. Vlada ima sedaj v blagajni nad 700 milijonov kron in brez drugega bi se bilo lahko vzelo iz nje teh 17 milijonov kron, če bi bilo gospodom na tem ležeče, da izpolnijo dano besedo.

Zelo poučne pri tem glasovanju, ki je tako jasno odkrilo izdajstvo, so posameznosti, ki so se pojavile v postopanju meščanske večine. V strankinih posvetovanjih je Tomschikov predlog učinkoval kakor bomba. Ustvaril je položaj obupa, ki se ne zna pomagati. Stiska je bila za gospode neprijetna, ker bi morali odkrito priznati je-li njih tolikokrat povdarjano prijateljstvo do železničarjev resnično. Iz krščanskega socialnega kluba je prišla najprvo vest, da se je po dolгих posvetovanjih sklenilo glasovati za predlog, čeravno so njega zastopniki v odseku glasovali proti. Tri dni potem pa so se gospodje drugače premislili. Sklenili so, da bodo glasovali proti Tomschikovemu predlogu. To je imelo posledico, da je sedem krščanskih poslancev izstopilo iz krščanskega socialnega kluba. Seveda pripadajo ti gospodje še nadalje klubu kot gostje.

Dunajska »Reichspost« skuša na jezuitski način prikriti krščansko socialno izdajstvo. Socialnim demokratom predbaciva, da so glasovali proti proračunu in da torej ne

morejo zahtevati teh 17 milijonov za železničarje. Neumni jezuitski šmok piše:

Država naj bi torej plačala 17 milijonov kron, a socialna demokracija odreka ne le pokritje teh novih izdatkov, temveč zabranjuje državi sploh vsak dohodek, iz katerega bi mogla kaj plačati. Če bi šlo po tej socialno demokratični logiki, bi državni uslužbenci od teh 17 milijonov ne videli niti vinarja, ker bi ne bilo nič v blagajni, iz katere bi jih moglo izplačati, še več, državni uslužbenci bi morali iti beračiti, ker država ne bi imela niti najmanjših dohodkov iz katerih bi mogla izplačevati celo dosedanje prejemke. Rotschildom in Gutmanom bi ne bilo več treba plačevati davkov, kartelni magnati in borzni spekulanti bi bili prosti vseh dolžnosti napram državi, bogate akcijske družbe bi mogle svojim delničarjem izplačevati še višje dividende, ker po glasovanju socialnih demokratov bi ne bilo nikakih davkov in državnih davščin, več in vsi tisti, ki imajo pravice do države vsled svoje marljivosti in svojega dela, bi stali pred praznimi blagajnami in stradali. V vseh posledicah trezno premišljeno, je postopanje socialne demokracije ne le spretna demagogija, temveč *frivolno norčevanje* iz volilcev.

Kako pa pride, da je krščansko socialna stranka tri dni poprej sklenila glasovati za Tomschikov predlog in postati deležna »demagogije« in »frivolnega norčevanja« iz volilcev? Neumnost, s katero se skuša rešiti »Reichspost«, je jasna, če vemo, da se pri proračunu glasuje najprej o posameznih točkah. Da bodo socialni demokratje vedno glasovali proti proračunu, v katerem se odklanja vse v interesu delavskega ljudstva stavljenе predloge, je za vsakega socialnega demokrata samoobsebi umevno. Ravno narobe je torej cela stvar: krščanski socialni in nacionalci glasujejo za proračun, ki daje bogatinom, Gutmanom in Rotschildom vse, dočim ne dajo nič ne za železničarje ne za drugo delavstvo. Oni so narobe Krišpini ki bi najraje revežem kradli usnje, da bi iz njega delali obutev bogatinom.

Največje pritrdjevanje vzbuja krščansko socialno in nacionalno izdajstvo železničarjev pri listu borznih sleparjev, »Neue Freie Presse«. Glasilo tistih ljudi, ki nimajo nikakega poštenega posla, piše proti železničarjem in Tomschikovemu predlogu sledeče:

»Nakazanje 17 milijonov v proračunskem provizoriju za železničarje je seveda toplo priporočilo volilnemu razredu, ki ima izvrstno organizacijo. Pomisleki proti tej agitatorični metodi parlamentarne finančne politike so gotovo zelo resni. Ali izkušnjave te vrste volilske politike so navadno posebno močne. Na ta način se je vtihotapila zloraba, da se hrez natančneje utemeljitve in predeljanja do zadnjih podrobnosti potom zborničnih sklepov nakaže velike svote temu ali onemu stanu. Če je potrebno še nadalje zboljšati položaj železniškega osebja, za katero se je začetkom leta vporabilo edenindvajset milijonov kron, in če se hoče zbornica zato potegovati, se mora to vršiti po načrtu, z natančno preiskavo vpravičeni zahtev posameznih kategorij, kratko rečeno: v oblikah, ki odgovarjajo velikim finančnim političnim in socialnim pomenu takih odredb. Ali tako eno-

stavno, brez vsakega beljenja glave zahtevati sedemnajst milijonov kron v enem paragrafu provizoričnega proračuna nasprotuje načelu resnega proračunskega vodstva in ustvarja nove obremenitve, ne da bi se preskrbelo za potrebno pokritje v proračunu. Po najnovejši obliki finančnega zakona je vlada po provizoričnem proračunu dolžna se ravnati pri svojih izdatkih po številkah državnega proračuna, ki ga je sama predložila, ki ga pa zbornica ni sklenila. V tem proračunskem načrtu pa ni govora o teh 17 milijonih za železniške delavce. To bi bila točka izven proračuna, ki bi se jo moglo pokriti le iz zneskov, ki so v blagajni, iz dolgov ali pa iz morebitnih prebitkov. Ker pa mora vsaki potrebi nasproti stati parlamentarno dovoljen dohodek, bi zbornica pri takih metodah izvenproračunskih potreb bolj in bolj izgubljala kontrolo in tudi vlado potiskala v slabo finančno gospodarstvo, česar se morajo resne stranke varovati.

Da nastopa umazano borzno glasilo proti zahtevam železničarjev, nas ne preseneča, ker to spada v njegovo moralo. Ali ni to predrznost tako zavijati znana dejstva. Potrebno imenuje »izvenproračunsko«. Kaj neki hoče s tem reči, ko bi vendar točka stala v zakonu? Nadalje stavi neumno trditev, »da mora za vsako potrebo biti parlamentarno sklenjen dohodek«, dasiravno bi moral vedeti, da vsebuje državni proračun le skupne potrebe in skupno pokritje! In potem predrzna laž: »Če je potrebno položaj železničarjev še nadalje zboljšati se mora to storiti preiščljeno in z natančno preiskavo upravičenih zahtev posameznih kategorij, kratko rečeno o oblikah, ki odgovarjajo velikemu finančno-političnemu in socialnemu pomenu takih odredb. Ali tako enostavno, brez nadaljnega beljenja glave zahtevati 17 milijonov kron v enem paragrafu provizoričnega finančnega zakona, nasprotnje načelom resnega proračunskega posvetovanja«. Kakor je iz tega razvidno, opisuje »Neue Freie Presse«, ki je glasilo borznih sleparjev, zahtevo teh 17 milijonov kot neprejšljeno. Treba je vedeti, da se je lansko jesen v odseku za državne nastavljenke skozi cele tedne razpravljalo o 38 milijonih kron za železničarje kot neobhodno potrebni »svoti, temelječi na natančnem preračunanju potreb vsake posamezne kategorije. Na ta znesek so se zedinile vse stranke. Poznati je torej treba zgodovino teh 17 milijonov in jasna je vsa brezdanja podlost takih »ugovorov«.

Sramotno postopanje ki je želo nedeljeno pohvalo podjetniškega časopisa, pa tudi vsem meščanskim poslancem ni bilo po godu, ker se bojijo volilcev. Proti predlogu so združeno glasovali nemško nacionalni zvezarji in le nekateri nemški radikalci so pred glasovanjem zbežali. Manjkala sta tudi nacionalna »zastopnika železničarjev« Kroy in Heine, kar je tembolj značilno, ker je bil Heine meseca decembra poročevalec o 38-milijon-skem predlogu. Heine je torej zbežal pred svojim predlogom! Izmed 20 slovenskih klerikalnih poslancev se je vzdržalo glasovanja 16, to je 75 odstotkov.

Med slovenskimi klerikalnimi poslanci, ki so se vzdržali glasovanja, je bil tudi dr. Korošec. Le-ta je v proračunskem odseku glasoval za Tomschikov predlog, v odločilnem trenutku, v plenumu zbornice, pa se je vzdržal glasovanja.

Bilanca, ki izhaja iz delovanja nacionalnih zvezarjev in krščanskih socialcev, je torej ta: plemeniti žganjarji dobijo iz davkov darilo 14½ milijonov kron, država 100 milijonov kron za militarizem in železničarji pa — *papirnat* resolucijo! Kadar je sila in zadrega izdajalcev delavstva največja, pride navadno dr. Stölzl o pravem času s kako resolucijo. Tomschikov predlog so meščanski poslanci odklonili, zato so pa sklenili resolucijo (!) v kateri *pozivljajo* vlado, da *izvede* sklep zbornice z dne 16. decembra l. i. tičoč se zboljšanja prejemkov železniških uslužbencev in delavcev.

Izdajstvu se torej pridruži še zasmehovanje. Vsak otrok ve in razume, da nima ta resolucija za vse v njej našteje kategorije delavcev in nastavljenecv niti vrednosti tiste cunje papirja, na katero jo je Stölzel zapisal. Če hoče vlada izvesti sklepe zbornice, ki so navedeni v resoluciji, ji ni treba resolucije. Potem pa tudi ne more biti proti

predlogu sodruga Tomschika. Ker pa vlada noče izvesti teh sklepov, se je z večinskimi strankami pobotala za brezpomembno resolucijo. Tako se železničarjem izbriše oči, tako se hoče prikriti izdajstvo delavstva.

Potom vporabe teh 17 milijonov bi se imelo uresničiti sledeče zahteve: **dveletne napredovalne roke do končne plačilne stopnje 2000 kron za vse sluge, premikalno doklado mesečnih 24 kron za vse premikalno osebje, nočno doklado za vse čuvajsko osebje in za delavce, ki opravljajo nočno službo, razširjenje obstoječega zenačenja ostrin za poduradnike in vštenevanje provizorične službene dobe za poduradnike in sluge pri preračunanju službene dobe, opustitev plačilne stopnje 1300 kron za vse poduradnike, zvišanje končne plače na 3000 kron za vse poduradnike, ki imajo sedaj še končno plačo 2600 kron, imenovanje poduradnikov uradnikom in končno 6 milijonov kron za mezdno avtomatiko in nadaljnje mezdno zvišanje za delavce. Vse to sedaj ne bo izvedeno, ker meščanski poslanci niso hoteli!**

Odrekli so sredstva za te nujne zahteve in se brutalno glasovali proti temu, kar so jeseni označili kot upravičeno. Pri njih se naj zahvalijo železničarji. Zahvaliti pa se moremo našim nasprotnikom, ki se jim je strgalo krinko z obraza, s tem, da skličemo preslepljene tovariše, ki se še nahajajo v krščansko socialnih in nacionalnih organizacijah. Ona je edina, ki je ostala zvesta železničarjem in ki zastopa njih interese. Dejstva, ki govore jasneje nego vse besede, naj pokažejo zapeljanim železničarjem pravo pot do spoznanja svojih hinavskih »prijateljev« v meščanskih vrstah. Dan tega glasovanja naj bo dan maščevanja v tem, da se poruši zadnje zaslombo naših sovražnikov, njih »žolte« organizacije, da se mednarodni organizaciji dovede nove sobojevnike in da se le-to ojači za bodoče nove zmage!

Tomschikov predlog.

Dne 2. julija se je v zbornici glasovalo o Tomschikovem 17-milijon-skem predlogu za zvišanje železničarskih prejemkov. Prej pa se je doigra la zanimiva igra. Meščanske stranke so vedele, da je nevarno glasovati proti železničarskim zahtevam. Vladi pa je bilo mnogo lažje na tem, da propade Tomschikov predlog. Videlo se je ministre po vseh kotih zbornice barantati z meščanskimi poslanci ter le tem prigovarjati, naj za božjo voljo nikar ne glasujejo za ta državni nevarni predlog. Minister baron Heinold je »svaril« poslance pred sprejemom Tomschikovega predloga. Njegovo svarilo pa je bilo pravzaprav zapoved vladnim mamelukom, da se potuhnejo. In potuhnili so se.

Seveda je hotel baron Heinold parlamentu dopovedati, da bi državni zaklad kaj takega ne mogel prenesti. Avstrijski ministri imajo vedno pripravljenih dvoje razredov v državnem zakladu. Eden se opaja v brezmejnem optimizmu, in tega se rabi, kadar gre za milijone molohu, bojne ladje, rekrute, kanone itd. Ko je marinizem zahteval 315 milijonov za nove bojne ladje, je finančni minister v delegacijah hvalil čudovito »razteznost« našega proračuna. Ko se je zahtevalo več rekrutov, so nas naši finančni politiki skušali prepričati, kako lahko to prenesemo; blagajniško stanje je razveseljivo in carinski dohodki naraščajo od dne do dne. Ta krasen optimizem pa se razprši v nič, če gre za ljudske zahteve. Če ne gre za bojne ladje, oficirje in nove strojne puške, temveč za bolnišnice, železničarje in stare onemogle delavce, potem je dobro razpoloženje ministrov pri kraju in z žalostnim obrazom se zatrjuje parlamentu, da je država na robu propada. Če bi pa patrijotje zahtevali zračno bojno brodovje, bi ministri takoj prijazno smehljaje hiteli zatrjevati, da imamo polne vreče denarja.

Sicer pa tudi mi ne trdimo, da je državni zaklad v kdove kako dobrem stanju, ali ravno za pokritje železničarskih zahtev bi ne bilo težko najti sredstev. Zadnji izkazi

državnih železnic kažejo hitro naraščanje dohodkov. Zvišanje tarifov, boljše poslovanje industrije, veliki transporti premoga vsled angleške rudarske stavke — vse to in še mnogo drugih okolišnosti je povzročilo, da so obratni dohodki v prvih štirih mesecih tega leta za 13 milijonov kron višji nego v istih mesecih lanskega leta. Do konca leta bi večji dohodki znašali več kot dvakrat toliko, kar bi se dalo železničarjem, če bi se dovolilo teh 17 milijonov kron.

Baron Heinold je hitel zatrjevati, da je železničarjem in državnim delavcem nemogoče zvišati njih plače, dokler se ne dovoli novih davčnih dohodkov. Zakaj pa vlada ne skrbi za nove dohodke? Pred štirimi tedni je poslanec sodr. Renner v pododseku finančnega odseka izjavil, da bodo socialni demokratje podpirali vsako stremiljenje, da se še pred poletnimi počitnicami dovrši zakon o osebni dohodarini. Renner je rekel: »Zvišajte dohodninski davek bogatih! Ne trpite več, da kapitalisti in veleposestniki odtegujejo davke! Odpravite davčno prostost nadvojvod in oficirjev! Obdačite dividende akcijskih družb in deleže na dobičku upravnih svetnikov! Če hočete napraviti tak zakon, Vam bomo pri tem radi pomagali!« In kaj je bil odgovor na to socialno demokratično ponudbo? *Da se od tedaj ni več vršila sploh nobena seja pododseka!* Kapitaliste obdačiti in s tem denarjem delavstvu zboljšati plače, ni želja vlade in njene večine. Le tega nikar! Raje naj delavska para strada in naj bo zadovoljna, da sme garati za druge in jim kupičiti milijone. Vlada se ne gane, da bi dobila višje davke od posedujočih. Vkljub temu pa se izgovarja, da se železničarjem ne more zboljšati plač, ker ni denarja.

Visoka vlada bi bila morala pač že prej skrbeti za državni zaklad. Na primer takrat, ko je bil napravljen carinski tarif, ki nam je podražil vsak grizljaj kruha! Takrat ko se je zaprlo meje živini in mesu, le zato, da morejo agrarci in prekupčevalci kovati zlato iz ljudske bede! Če država sama pospešuje draginjo namesto, da bi jo ublažila, se ne sme čuditi, če delavstvo ne more več izhajati s svojimi sramotno nizkimi plačami. Železničarji so dandanes pri vsakem izplačevanju v resnici opeharjeni! Dobijo v kronah malenkostno svotico več kot prej, ali krone so vstred neznosne draginje izgubile na svoji vrednosti in ne veljajo več toliko kot pred nekaj leti! Zato ne morejo železničarji izhajati s tem kar dobivajo. Raditega morajo vztrajati pri svoji zahtevi po zvišanju svojih prejemkov. Predlog sodr. Tomschika ni nič drugega kot neizogibna posledica agrarno-kapitalistične draginjske politike.

Meseca decembra so vse meščanske stranke glasovale za resolucijo, ki je zahtevala 38 milijonov kron za železničarje. 21 milijonov je vlada dovolila, 17 milijonov kron pa nam še dolguje. To je tistih 17 milijonov, ki jih je zahteval sodr. Tomschik v svojem predlogu. Ni niti za vinar več, kot kar so meščanski poslanci sklenili meseca decembra! Ali sedaj so se ravnoiste meščanske stranke dale oplašiti po žuganjih ministra! Ravnoisti meščanski poslanci, ki so jeseni glasovali za 38 milijonov, so po večini sedaj sramotno poteptali svoj sklep in izdali 300.000 železničarjev, ki služijo državi in jim odrekli njih pravice do zboljšanja žalostnih razmer. Kroy, Heine in njih radikalna družba, ki se železničarjem vsiljujejo kot njih zastopniki, so pred glasovanjem zbežali iz dvorane. Niso si upali glasovati proti Tomschikovemu predlogu, zanj pa niso hoteli glasovati.

Vsa ta lepa družba ima polne koše obljub za železničarje kadar potrebuje njih glasove. Kadar pa gre zato, da jim dejansko pokaže svojo ljubezen in jim pomore do zboljšanja njih neznosnega položaja, pa jih izda. Za železničarje ima samo resolucije, za vlado in njene zahteve pa zakone.

To si morajo železničarji dobro zapomniti!

Pojemanje razrednih nasprotij.

(Napisal Karel Kautsky.)

(Konec.)

Imperializem velike države pomenja osvojevalno politiko in sovraštvo zoper ostale države, ki uganjajo enako osvojevalno politiko. Nemogoč je brez ogromnega oboroževanja, brez velikih stalnih armad, brez brodovja, ki je sposobno za boje na oddaljenih morjih.

Meščanstvo je bilo do let šestdesetih vojaštvu sovražno ker je bilo vladam neprijazno. Sovražilo je stalno vojsko, ki je stala ogromno denarja in ki je bila najtrdnjša opora sovražne vlade. Za nepotrebno je smatrala meščanska demokracija stalno vojsko ker se je omejevala na domačo zemljo, ker se ji ni hotelo po osvojevalnih vojnah.

Izza let sedemdesetih rase v meščanstvu simpatija do vojne. Ne le v Nemčiji in na Francoskem, kjer je vojna l. 1870 napravila vojaštvo popularno — v Nemčiji kot nositelja sijajnih zmag, na Francoskem kot obrambno sredstvo pred vojnim razdejanjem. Tudi v ostalih državah se začel navdušenje za vojaštvo kot sredstvo zoper notranjega in zunanega sovražnika. Posestni sloji so tem prijaznejši vojaštvu, čim prijaznejši postajajo vladam. Najsi so vsled interesnih nasprotij med seboj še tako razklani — požrtvovalnost za vojno oboroževanje jih združuje vse: najradikalnejše demokrate in najkonservativnejše fevdalce. Edina opozicija je proletarijat, socialna demokracija.

Tako so se v poslednjih desetletjih neznanstvo okrepile vlade in mogočnost prevrata, revolucije je skoro zginila za nedogleden čas.

Načelna opozicija — ki je ni zamenjati z opozicijo po uradih prežee in od vlade slučajno izključene klike zoper vladu, ki je ravno na krmilu — načelna opozicija postaja zmerom bolj stvar proletariata, ampak tudi iz nekaterih proletarskih plasti je izza poslednjega političnega preobrata izginilo revolucionarno stremljenje.

Ta preobrat je odstranil najhujše izbruhe političnega zatiranja proletariata v Nemčiji in Avstriji. Na Francoskem so že poprej izginili zadnji ostanki persekucijske dobe po uporu komune.

Socialna reforma, zakonito delavsko varstvo se seveda ni ganilo z mesta. Najbolje je še uspevalo v času, ko je bil industrijski kapitalizem že tako razvit, da je pokazal svoje pokončevanje ljudskega zdravja in ko industrijski kapital še ni imel države in družbe popolnoma v oblasti in ko mu je malomeščanstvo, zemljiška posest in velik del inteligence še močno nasprotoval in je bilo še razširjeno mnenje, da se da delavstvo, ki je postajalo močno, zadovoljiti z drobtinami delavskega varstva. V tem položaju se je Anglija nahajala že v štiridesetih letih minulega stoletja. Najznamenitejša odredba angleškega delavskega varstva, *deseturni delavnik* za delavke, je bila tedaj uzakonjena (1847).

Kontinentalna Evropa je le počasi šepala za njo. Šele 1877 je dobila Švica svoj fabriški zakon, ki je uvedel *enajsturni maksimalni delavnik* tudi za moške. Avstrija je uvedla enak maksimalni delavnik 1885. Preobrat po Bismarckovem padcu je tudi v Nemčiji in na Francoskem rodil majhen napredek. 1891 je nastala nemška novela k obrtnemu redu, ki je določila za ženske — dotlej prav nič varovane — *enajsturni maksimalni delavnik*. 1892 je bila ta določba uvedena tudi na Francoskem.

To je bilo vse! Odtlej ga ni napredka, ki bi bil besede vreden. V Nemčiji smo dospeli v 17 letih tako daleč, da je določen deseturni delavnik za delavke. Moški delavci še sedaj ne uživajo zakonite zaščite.

Na polju delavskega varstva in tudi ostale socialne reforme vlada popolna stagnacija.

Ampak gospodarski procvit izza konca let osemdesetih je nudil mnogim delavskim

plastem možnost, da so brez zakonodajne pomoči, z »neposredno akcijo« strokovnih organizacij izboljšali svoj položaj vsled rastočega povpraševanja po delovnih silah.

To rasteče povpraševanje dobro označuje pojemanje izseljevanja iz Nemčije.

Izseljencev iz Nemčije so našli:

1881	220.902
1887	104.787
1891	120.089
1894	40.964
1900	22.309
1907	31.696

To urno rastoče popraševanje po delovnih silah je ustvarilo razmeroma ugodno pozicijo za izdatno število delavskih slojev napram kapitalu. Strokovne organizacije, ki so se v prvih dveh desetletjih nove dobe po 1870 vsled gospodarske depresije in političnega pritiska v Nemčiji, na Francoskem in v Avstriji le slabo razvijale, so rapidno rasle, zlasti v Nemčiji, kjer je bil gospodarski razvitek najkrepkejši; angleške strokovne organizacije, te stare predbojevnice delavskega razreda, so dohiteli, celo prehiteli in dosegli znatno izboljšanje mezde, delovnega časa in ostalih delovnih pogojev.

V Avstriji n. pr. je naraslo število strokovno organiziranih delavcev v dobi od 1892 do 1906 od 46.606 na 448.270, v Nemčiji število članov centralnih zvez v dobi od 1893 do 1907 od 223.530 na 1.865.506. Nasprotno pa so v istem času narasli angleški tred-unioni le od 1.500.000 na 2.106.283. Narasle so za 600.000 članov, nemške za 1.600.000 članov.

Ampak ne le po hitrosti razvoja so prekosile nemške strokovne organizacije v tej dobi angleške, tudi višjo obliko strokovnega gibanja so predstavljale. Angleški tred-unioni so nastali samoraslo, otroci same prakse; nemške so ustanovili in vodili socialni demokratje, ki so se naslanjali na rodovitno teorijo *marksizma*. Vsled tega je nemško strokovno gibanje privzelo mnogo smotrnejše oblike. Namesto krajevne in poklicne razdrobljenosti angleških tred-unionov je postavilo velike, centralizirane industrijske zveze; mejne spore posameznih organizacij je mnogo bolj zajezilo in končno se je mnogo bolj kot angleško gibanje izognilo nevarnostim cohovske okostenelosti in aristokratske ekskluzivnosti. Mnogo bolj kot angleške se čutijo nemške strokovne organizacije za zastopnice vsega proletariata in ne le za zastopnice organiziranih članov svojega poklica. Le počasi odstranjujejo Angleži svoje izročene omejenosti. Vodstvo mednarodnega strokovnega sveta pripada bolj in bolj nemškim strokovnim organizacijam — vsled tega, ker so vede ali nevede stale doslej bolj pod vplivom marksistične teorije nego angleške.

Sijajni razvoj predvsem nemških strokovnih organizacij je napravljajal tem globokejši vtisk na proletarske mase, čim bolj je zaostajala socialna reforma v parlamentih, čim manj praktičnih uspehov je delavski razred dosegel v tem razdobju na politični poti.

Zdelo se je, da so strokovne in poleg njih še združne organizacije poklicane, da brez političnega potresa, le z uporabo danih zakonitih sredstev, dvigajo delavski razred višje in višje, da utesnujejo bolj in bolj kapital, da postavijo namesto kapitalističnega absolutizma »ustavno fabriko« in da dospe preko tega prehodnega štadija polagoma brez ostrega preloma in brez katastrofe do »industrijske demokracije«.

Ampak dočim so se razredna nasprotja bolj in bolj ublaževala, so se že porajali življi, ki jih poostre znova.

Železničarji!

Zahtevajte v vseh gostilnah, kavarnah in brivnicah Vaš strokovni list „Železničar“.

Kapitalizem nas ne more zadrževati.

Na rednem zboru ameriške socialistične stranke, ki se je vršil v Indianapolisu sredi meseca maja t. l., je sodr. Hillquit iz Nju-Yorka izpregovoril o točki »Stranka in strokovne organizacije« lepe in pomembne besede: »Kapitalizem ne more zadrževati našega razvoja. Edino le pomanjkljiva razsodnost strankinih članov utegne zadaviti naše gibanje.

Kapitalizem ne more zadrževati našega razvoja. Besede so globokega pomena, zlasti za strokovno gibanje in gospodarski napredek delavskega razreda. Z trdnim, neomajnim prepričanjem smemo upati v končno zmago naše, o usodi vsega človeštva odločujoče stvari. Trdno zaupanje in prepričanje nam dajejo besede sodr. Hillquita, da je zmaga v našem težkem boju neizogibna, da ni mogoče ustaviti proletariata v njegovem mogočem, kapitalistični zistem in svet razdirajočemu pohodu. To globoko prepričanje v moči in mogočnosti delavskega razreda pa je treba v vsakem posameznem članu delavske internacionale utrditi. Le tedaj, ko se bo delavstvo zavedalo te svoje orjaške moči, bo v stanu premagati kapitalizem. To spoznanje je treba razširiti med ljudstvom, ker iz besed sodr. Hillquita je razvidno, da naš najhujši sovražnik ni kapitalizem temveč »pomanjkljiva razsodnost delavstva«. Resničnost teh besed najsijajnejše potrjujejo dogodki zadnjega časa. Nezavedni razredni tovariši so večja ovira na poti, ki jo mora proletarijat prehoditi v svojem napredku. Večja ovira v socialnem boju so, nego sam kapitalizem. Saj vidimo. Mlade in šibke organizacije se bojijo kapitalizma; strah, da bi s svojim bojem provzročile reakcijo kapitalizma paralizira njih delovanje. Je res, da večino kapitalistov prevladuje mnenje, da je nemogoče zadrževati napredek delavskih organizacij in da te polagoma absorbirajo vse moči in imajo največji vpliv v socialnem boju. To razvidimo že iz oblik, ki zavzemajo razredni boji. Ustanavljanje žoltnih organizacij n. pr. ni navsezadnje nič drugega nego koncesija delavskim strokovnim organizacijam.

Ustanavlja se razredne strokovne organizacije za to, ker so delavstvu v njegovem boju neizogibne. Da zavzema kapitalizem proti tem organizacijam stališče in se brani proti napadam od te strani, nas ne more presenetiti, ali boleti mora vsacega resničnega prijatelja delavskega gibanja dejstvo, da je še toliko delavstva, ki se da v to svrhu izrabljati. Gibanje in boji delavstva provzročujejo reakcijo kapitalizma; iz oblik, ki jih ti boji zavzemajo, in iz sredstev, ki se jih kapitalisti poslužujejo v svojo obrambo, je razvideti tudi razvoj in obsežnost delavskih bojev. Nepriznanje strokovnih, razrednih organizacij je že postala nekaka politična metoda in gospodarska navada; znane so v tem boju tudi vsa ostala sredstva oblastnega teroriziranja in brutalnosti. Toda ta boj zavzema kedaj tudi drugačni tok in tedaj se tudi podjetniki poslužujejo sredstev, ki so temu toku primerna. Sodr. Schrammel je na zadnji konferenci rudokopnih združenj v pravi potezi orisal spreminjevanje bojnih oblik kapitalizma. Dejal je: »Najprej so se podjetniki posluževali proti razredno se bojujočemu delavstvu policije in militarizma, zaporov in odgonskih vozov; zdaj pa imajo svoje verske, narodne in separatistične organizacije, ki z boljsem uspehom izvršujejo to, kar je največja želja kapitalizma, namreč oslabilosti vrste v hudem boju se nahajajočega proletariata. Te so seveda v prvi vrsti pristna avstrijska metoda kapitalizma. Ali niti ta sredstva ne morejo zadržati napredka delavstva.

Nerazsodnost omogočuje, da se kapitalizem poslužuje takih sredstev. In to se godi vsled tega, ker je vse preveč delavstva, ki mu v boju za boljše življenjske pogoje manjka čut skupnosti. Le sistematično podučljivo delovanje in pospeševanje razredne solidarnosti, kakor jo zahteva razredni boj

in socialni razvoj, zamore razširiti ta potrebni čut vzajemnosti. Nepopolno razviti čut solidarnosti pa zopet izvira iz onega zla, ki ga je omenil sodr. Hillquit, namreč iz pomanjkljivega spoznanja razmer, socialnih bojov, gospodarskega življenja in razrednega stališča delavcev v kapitalistični družbi. Razširjenje tega spoznanja, naj bi bila glavna naloga gospodarskih delavskih organizacij in dolžnost vsacega posameznega člana organizacije, naj bi bilo sodelovanje pri izvrševanju te težavne, a potrebne in koristne naloge.

Ne gre, da bi vedno ponavljali izgovor, da je kapitalistično brutalno postopanje, ki ovira naš napredek. Ponavljanje take trditve bi bilo za nas slabo ubožno spričevalo. Ne smemo pozabiti, da je ravno kapitalizem glavni buditelj razredne zavednosti delavstva. Kdor je videl novega proletarca pri prvem izplačevanju, ve kdo je najhujši ljudski hujskač. Kapitalistični proizvajalni sistem in znanost nemalo olajšata naše izobraževalno in organizatorično delovanje. Mnogi izgledi in slučajni nam kažejo, da se vkljub vsem težavam delavske, gospodarske organizacije vendar razvijajo in imponirajo. Krvava stavka ruskih delavcev v Sibirskih zlatih rudnikih nam nudi v tem oziru najlepši zgled. Aretacije, krvave sodbe, splošno pobijanje in teroriziranje mas so bila sredstva s katerimi se je skušalo udušiti gibanje probujajočega se delavstva. Ali vse zaman. Kakor povsod, tako se je tudi v daljni Sibiriji delavstvo imponiralo. S krvjo se je pričela tudi tam zgodovina delavskega gibanja. Toda pogledimo: Stavkujoči delavci se vsega tega niso ustrašili, vztrajali so in zmagali. 500 žrtev je stala zmaga. Toda zaman ni tekla kri. Kapitalizem nas ne more zadrževati. Gibanje, ki v vsej svoji velikosti in obsežnosti stremi za enakimi cilji, ni mogoče ustaviti. Toda mogoča je bila zmaga Sibirskih delavcev, ker jih je prešinjala razredna zavednost in spoznanje. Globok razum in neskončna požrtvovalnost. Proti takemu proletariatu je teroriziranje, bestialnost in zaslepljenost brezuspešna. Tega ne smemo pozabiti, da je le razum in moč ono sredstvo, ki vse premaga. In nele stavka v Sibiriji, tudi zadnji dogodljaji na Angleškem nam jasno kažejo, da kapitalizem ni več v stanju zadrževati vesplošnega mogočnega napredka delavstva. V vsem tem pa tiči še drugo spoznanje, da se namreč ne vzdržuje več izgovor o premoči kapitalizma. In še drugo spoznanje: da namreč delavstvo ni še v polni meri izvršilo svoje agitačne in izobraževalne dolžnosti. Je že res. Kapitalizem je naš sovražnik; zato je naš cilj njegova odstranitev. Je pa v nas moč in spoznanje za vzdrževanje tega boja? Treba je izpopolniti delavske organizacije, jih napraviti močnejše, pomembnejše. Kapitalizem nas ne more zadrževati, ali zadržuje nas in nam ovira pot do bodočnosti nerazsodnost in nezavednost mas. Proti temu je treba napeti vse moči. Ko ne bo več nezavednega delavstva, bo mogoče biti uspešni boj proti kapitalizmu in priti do uresničenja naših končnih ciljev.

Personalne komisije c. kr. državnih železnic.

(Dalje.)

II. Poduradniki.

Za vse kategorije.

Uvedba avtomatičnega napredovanja l. 1905 za vse poduradniške kategorije.

Začetne plače se je zvišalo za:

strokovnike od 1300 kron na 1400 kron, signalne mojstre od 1100 kron na 1400 kron, prožne mojstre od 1100 kron na 1400 kron, mostovne mojstre, od 1100 kron na 1400 kron, postopne mojstre od 1100 kron na 1400 kron, postajne mojstre od 1100 kron na 1200 kron, tolmače od 1100 kron na 1200 kron.

Končne plače se je zvišalo za:

strokovnike v glavnih delavnicah od 2600 kron na 3400 kron, strokovnike v razsvetljavnih zavodih od 2300 kron na 3100 kron,

strojne mojstre od 2600 kron na 2400 kron, prožne mojstre od 2300 kron na 3100 kron, signalne mojstre od 2300 kron na 3100 kron, postopne mojstre od 2300 kron na 3100 kron, mostovne mojstre od 2300 kron na 3100 kron, vlakovne revizorije od 2300 kron na 3100 kr., vozovne revizorije od 2300 kron na 3100 kron, vozovne mojstre od 2700 kron na 3100 kron, postajne mojstre od 2300 kron na 3100 kron, skotiste od 2700 kron na 3100 kron, strojnike na ladjah od 2300 kron na 3100 kr., oficijante od 2700 kron na 3100 kron, strojnike od 2300 kron na 3100 kron, strojevodje od 2300 kron na 3100 kron, razsvetljavne mojstre od 2300 kr. na 2700 kr., tolmače od 1900 kron na 2700 kron, kancliste od 2300 kron na 2700 kron, skladiščne mojstre od 1900 kron na 2700 kr., nadsprevodnike od 1900 kron na 2700 kron, mestne mojstre od 1900 kron na 2700 kron, krmilarje od 1900 kron na 2700 kron, podkrmilarje od 1500 kron na 2700 kron.

Skrajsanje avtomatičnih napredovanih rokov.

Vsem uslužbencem, ki so bili pred svojim imenovanjem poduradnikom najmanj pet let v kategoriji slug, se je tri- in petletne roke skrajšalo za eno leto.

Ravno tako vsem uslužbencem, ki se jih je pred 1. januarjem 1909 neposredno imenovalo poduradnikom.

Odkar je uvedeno avtomatično napredovanje, morajo doseči končno plačo v sledečih rokih:

Kategorija	končna plača	v letih
KRON		
Strokovniki I.	3400	34
Strokovniki II.	3100	33
Strojni mojstri	3400	24
Prožni mojstri	3100	33
Signalni mojstri	3100	33
Poslopni mojstri	3100	33
Mostovni mojstri	3100	33
Vlakovni revizorji	3100	27
Vozovni revizoriji	3100	27
Vozovni mojstri	3100	27
Postajni mojstri	3100	27
Skotisti	3100	27
Strojniki na ladjah	3100	27
Oficijanti	3100	27
Strojniki	3100	27
Strojevodje	3100	27
Razsvetljavni mojstri	2700	21
Tolmači	2700	21
Kanclisti	2700	21
Skladiščni mojstri	2700	21
Nadsprevodniki	2700	21
Mestni mojstri	2700	21
Krmarji	2700	21
Podkrmarji	2700	21

Določitev minimalne dobe izobrazbe pred definitivnim nastavljenjem in pred imenovanjem poduradnikom.

Le-to se je po novem izpitnem predpisu določilo:

na pol leta: za tolmače;

na eno leto: za prožne mojstre, mostovne mojstre, poslopne mojstre, strojevodje, strokovnike in vlakovne revizorje;

na eno leto in pol: za signalne mojstre, skotiste in strokovnike v signalnih delavnicah;

na dre leti: za razsvetljavne mojstre, skladiščne mojstre, strojne mojstre, strojnike, nadsprevodnike, oficijante, mestne mojstre, strojnike na ladjah, postajne mojstre, vozovne mojstre in strokovniške delovodje;

na štiri leta: za pristaniške mojstre in podkrmarje.

Zvišanje stanovanjščine, gradba personalnih hiš in nižja cenitev naturalnih stanovanj.

Vsi poduradniki so s 1. januarjem 1912 dobili povprečno zvišanje stanovanjščine v znesku letnih 100, 80, 70, 60 in 50 kron.

Stanarinski razred 40 odstotkov dunajske stanovanjščine je opuščen; dotične kraje se je uvrstilo v višje stanarinske razrede.

Naturalna stanovanja se je l. 1908 za okroglih 10 odstotkov nižje cenilo. Iz tega izhajajočo razliko se je izplačalo osobju.

Na mnogih postajah se je zgradilo personalne hiše.

Podkrmarji.

Podkrmarje se je premestilo iz skupine IV v poduradniško skupino C.

Podkrmarji so deležni ureditve in zvišanja vožnih pristojbin.

Krmarji.

Zvišanje in ureditev vožnih pristojbin.

Mestni mojstri.

Njih večji del je dobil 12/24 urni služben turnus.

Uvedba nočne doklade.

Nadsprevodniki.

Vreditev vožnih pristojbin.

Zboljšanje službenih turnusov.

Poldrugokratno vračunanje let v provizijski sklad.

Zboljšanje normiranja mest.

Skladiščni mojstri.

Podelitev službe prostih nedelj.

Zboljšanje normiranja mest.

Kanclisti.

Uvedba šesturnega pisarniškega časa.

Pristaniški mojstri.

Ta kategorija je bila l. 1907 na novo ustanovljena.

Razsvetljavni mojstri.

Ta kategorija je bila l. 1907 na novo ustanovljena in s tem omogočeno imenovanje razsvetljavnih nadzornikov poduradnikom.

Strokovniki.

Podelitev odškodnine za preiskovanje parnih kotlov v znesku 8 kron.

Skrajsanje delovnega časa od 60 na 52 $\frac{1}{2}$ ur, odnosno 54 ur na teden.

Prožni mojstri.

Zvišanje pavšala od 240 na 480 kron na leto.

Podelitev službe prostih nedelj.

Signalni mojstri.

Enemu delu signalnih mojstrov se je zvišalo pavšal od 720 na 960 kron na leto.

Podelitev službe prostih nedelj.

Vlakovni nadzorniki.

Zvišanje vožnih pristojbin.

Strokovni delovodje.

Ta kategorija je bila l. 1909 na novo ustanovljena.

Znižanje delovnega časa na 52 $\frac{1}{2}$ ur na teden.

Vozovni mojstri.

Poduradniška kategorija je bila leta 1907 na novo ustanovljena in s tem omogočeno imenovanje vozovnih nadzornikov poduradnikom.

Na posameznih postajah se je uvedlo 12/24-urni služben turnus.

Uvedba nočne doklade.

Postajni mojstri.

Uvedba nočne doklade.

Podelitev 12/24-urnih službenih turnusov na mnogih postajah.

Podolitev službenih doklad v znesku 180 in 120 kron na leto za tiste uslužbence, ki jim je poverjeno vodstvo postaj.

Oficijanti.

Ta kategorija je bila uvedena leta 1907. Vsled tega se je pisarniškim pomočnikom omogočilo dosego poduradniške kategorije.

Skrajsanje delovnega časa v mnogih pisarnah na šest ur na dan.

Strojniki.

Tudi ta kategorija je bila leta 1907 na novo ustanovljena. Strojnim nadzornikom in sesalčnim strežajem je s tem dana možnost, da postanejo poduradniki.

Strojvodje.

Ureditev vožnih pristojbin.

Zboljšanje normiranja mest, vsled česar se imenuje večje število uslužbencev poduradnikom.

Zboljšanje službenih turnusov.

III. Za poduradnike in sluge vseh prog c. kr. državnih železnic.

Železniško ministrstvo je leta 1912 vsem ravnateljem nakazalo potrebne kredite v to svrhu, da more vsak uslužbenec uživati od morni dopust, ki mu pritiče, brez ozira na morebitne nadomestovalne stroške.

B. Neizpolnjene, oziroma nezadovoljivo izpolnjene zahteve definitivnega osebja c. kr. državnih železnic.

I. Poduradniki in sluge.**1. Razpisovanje mest.**

Primerno razpisovanje vseh mest v smislu vloženih predlogov.

2. Provizorična službena doba, nastavljenje in izobrazba.

Določitev maksimalne izobraževalne dobe, oziroma provizorične službene dobe in primerno skrajšanje v izpitnih predpisih določene minimalne dobe za vse kategorije. Za nastavljenje potrebne izpite je sestaviti v smislu vloženih predlogov.

3. Izpiti.

Izprememba obstoječih izpitnih norm v smislu predležečih predlogov.

4. Globe in kazni.

Izprememba obstoječega sistema za vse uslužbence. Uvedba primernih norm za odmerjenje kazni v smislu vloženih predlogov.

5. Organizacijske zadeve.

Tozadevno se je za razne kategorije vložilo predloge in sicer glede izpremembe dodelitve prog, pomnožitev osebja itd., kar se dosedaj še ni izvršilo.

6. Vrstilna vprašanja.

Ureditev, odnosno novo uvedbo vrstilnih statusov za razne kategorije primerno vloženim predlogom.

7. Stanovanjščine.

Nadalje zvišanje stanovanjščin, odnosno uvrstitev vseh tistih krajev, kjer stanovanjščine ne odgovarjajo stanarjem, v primerne višje razrede. Opustitev najnižjega stanarinskega razreda.

8. Gradba personalnih hiš.

Zagotovilo potrebnih glavnic za zgradbo personalnih hiš na vseh postajah, kjer se more graditi hiše.

9. Naturalna stanovanja.

Ureditev njih odkazanja in odškodnin.

10. Ureditev glede službene obleke.

Tozadevno so za vse kategorije vloženi predlogi, ki so še do danes neizvedeni.

11. Službeni turnusi in ureditev delovnega časa.

Tudi o tem vprašanju so bili za vse kategorije vloženi predlogi, ki se jih dosedaj še ni izvedlo.

12. Ureditev dopustov.

Zvišanje odmerjenja odmornih dopustov.

13. Normiranje in sistemiziranje.

Zboljšanje in zvišanje v smislu stavljenih predlogov za vse kategorije.

14. Disciplinarnost.

Izprememba obstoječih norm po ponovno stavljenih nasvetih.

15. Postranske pristojbine.

Strojno osebje: Pavšaliranje postranskih prejemkov.

Vlakospremno osebje: Ureditev vožnih pristojbin.

Premikalno osebje, vozovno nadzorovalno osebje, prožni vravnalci, nadkurjači: Uvedba službenih doklad.

Signalni ključavničarji: Zvišanje popotnega pavšala.

Vozovni zapisovalci: Uvedba pavšala za obutev.

Signalni mojstri: Za vse signalne mojstre pavšal 960 kron. Njega priznaje namestnikom, za slučaj, da se jim odkaže kakšno progo.

Prožni mojstri: Odškodnina za nočno službo v znesku K 4,50.

Blagajniški uslužbenci: Blagajniška doklada v znesku 48 kron.

Postajni vodje: Zvišanje doklade na letnih 240 kron.

Strokovni mojstri: Ureditev doklad.

16. Kvalifikacija.

Izprememba obstoječih norm v smislu vloženih predlogov.

17. Preračunavanje celokupne službene dobe.

Poldrugokratno vračunanje v pokojnino in znižanje službene dobe na 30 let.

18. Preiskava čutil.

Izpolnitev tozadevnih predlogov.

19. Vožne ugodnosti.

Izvedba vseh tozadevno predležečih predlogov.

20. Plača, napredovanje in imenovanje.**Sluge:**

Dveletni roki do končne plače 2000 kron.

Zenačenje ostrin na ta način, da bo vsak uslužbenec uvrščen v plačilno stopnjo, ki mu pritiče na podlagi dovršene službene dobe.

Vse sluge, ki že imajo pravico biti imenovani poduradnikom in *tiskarje, pisarniške pomočnike, višje strokovnike, strokovnike, signalne ključavničarje, postajne nadzor-nike, nedpremikače, vratarje, vozovne zapisovalce, prožne vravnalce, manipulan-te, sesalčne strežaje, nadkurjače, bločno-signal-ne sluge in čuvajske kontrolorje* je avtomatično imenovati poduradnikom ko dosežejo plačilno stopnjo 1200 kron.

Premikači, prožni vravnalci, pisarniški in postajni sluge: Omogočitev dosege poduradniške kategorije potom pripuščanja k izpitom, oziroma potom premeščenja v višje službene kategorije.

Prožni vravnalci: Premestitev iz skupine B v skupino A.

Kurjači stabilnih kotlov: Imenovanje nadkurjačem in sesalčnim strežajem.

Postajni nadzorniki: Premestitev v skupino A.

Imenovanje vseh postajnih nadzornikov, ki se jih vporablja v samostojni prometni službi, postajnim mojstrom.

Pisalci nakladnih listov, skladiščni sluge: Premestitev v skupino B kot nakladne nadzornike.

Lampisti: Premestitev kleparjev-lampistov v skupino B.

Delavniško in kurilniško osebje: Ureditev stabilizacijskega razmerja.

Premestitev strokovnih pomočnikov v skupino B.

Vozovni čistilci: Premestitev v skupino B.

Profesijoniste je stabilizirati s plačo 1000 kron.

Poduradniki:

Opustitev plačilne stopnje 1300 kron.

Zvišanje končne plače na 3000 kron

za tiste poduradnike, ki imajo sedaj še nižjo končno plačo.

Izvedbo vprašanja o imenovanju uradnikom.

Zenačenje ostrin na ta način, da bo vsak poduradnik uvrščen v tisto plačilno stopnjo, ki mu pritiče po dovršeni službeni dobi.

Strokovni mojstri: Zvišanje začetne plače na 1800 kron.

Signalni mojstri: Premestitev v skupino A.

Postajni mojstri: Premestitev v skupino A.

Državna konferenca delavcev c. kr. državnih železnic.

Nedefinitivno osebje državnih železnic bo prisiljeno izvesti obrambni boj. Regulacija plač ob koncu preteklega leta je le poslabšala izvedbo mezdne avtomatike v posameznih ravnateljskih okrajih. Delovni red, ki se ga je usililo brez vpoštevanja mnenja centralnega delavskega odbora, kaže, da bodo postale delovne razmere delavcev še kritičnejše. Iz mezdne regulacije se je izključilo največji del delavcev podržavljenih železnic in opravičeno je dvomiti, če je svota 6-6 milijonov kron, ki je bila v to svrhu določena, dobila svojo pravo pot. Svota 3-4 milijonov kron, ki se njih je nadaljno določilo v svrhu zboljšanja razmer delavcev potom meznega reda in delovnega reda je dosegla ravno nasprotni namen. Mezdna regulacija je bila izvedena na način, da uprava državne železnice zamore le hujše varčevati na škodo osebja. Delavci so prisiljeni se braniti proti evidentnemu poslabšanju svojih razmer in zahtevati, da se določeno svoto tudi uporabi v svrhu zboljšanja razmer nedefinitivnega osebja državnih železnic. Železniško ministrstvo samo je priznalo, da je bila regulacija za delavce slabše izvedena nego za ostale kategorije uslužbencev in da je treba delavcem dovoliti draginjsko doklado.

Na splošno željo po skupnem posvetovanju glede teh razmer in o akciji, ki jo bo treba izvesti, je centrala socialno demokratične železničarske organizacije sklicala na Dunaju za soboto dne 29. in nedeljo 30. ju državno konferenco delavcev avstrijskih državnih železnic. Konference so se udeležili delegati vseh kategorij delavcev iz vseh krajev države. Delavci so poslali 270 delegatov. Udeležilo se je razprave 14 članov centralnega odbora delavcev, 7 članov vodstva organizacije, zastopniki tajništva iz Prage, Trsta, Lvova, Brna in iz Podmokel. Zastopnik društva prožnih mojstrov, poslanci *Ellenbogen* in *Tomschik* in več gostov. Konferenci je predsedoval prvi dan predsednik organizacije *Schwab*, drugi dan pa sodruga *Bukovski* in *Beck*.

Dnevni red je bil:

1. Izvedba meznega zvišanja in mezdna avtomatika.

2. Uvedba delovnega reda.

3. Slučajnosti.

Predno se preide na dnevni red, se oglasi k besedi poslanec *sodr. Ellenbogen*, ki je izjavljial sledeče:

Povabili ste na Vašo konferenco klub nemških socialnodemokratičnih poslancev in po nalogu kluba sem se udeležil konference. Bo za nas velike važnosti spoznati Vaše zahteve, in duh, ki prevladuje v tem zborovanju. Kakor polagamo pozornost na strem-ljenja vseh delavcev, opažamo in zasledujemo tudi strem-ljenja delavcev državnih obratov in v prvi vrsti železničarjev, ker je potrebno, da parlament po neposrednem vplivu izve o življenskih razmerah železničarjev. Potrebno je staviti na dnevni red zbornice to vprašanje, tudi zato, da se prisili meščansko večino zavzeti stališče o železničarskih zahtevah. Napram zahtevam teh se je dosedaj večina v zbornici vedla zelo nečastno. Po

zadnjem glasovanju o resolucijskem predlogu, je zelo dvomiti o poštenosti in resnosti te večine. Železniški minister je odlonil zahteve resolucijskega predloga in to je tudi eden vzrok današnjega zborovanja. Meščanske stranke bi bile najraje prešle preko železničarskega vprašanja. Ali neprijetna družba socialnih demokratov ima jako dober spomin. *Vlada je železničarjem dolžna onih 17 in najbrže še več milijonov kron.* (Pritrjevanje, medklci: Res je!) Mi smo provzročili veliko zmešnjavo v vrstah meščanskih poslancev, zmešnjavo, ki postaja dan za dnem večja. Če meščanski poslanci glasujejo kot mutasti psi za zahteve militarizma, je malo če se zahteva, naj glasujejo tudi za zahteve železničarjev. Zahtevali bomo še nadalje onih 17 milijonov kron za železničarje; zahtevali bomo, da se glasuje po imenih. Prisilili bomo vsacega posameznega meščanskega poslanca, naj se izreče glede zahtev železničarjev. Zasedujte z največjo pozornostjo nadaljnje dogodke! Bilo bi smešno, če bi Vam jaz prvi zagotavljal, da Vas bomo mi v parlamentu najodločnejše podpirali. (Živahno pritrjevanje). Poročilo o obeh točkah dnevnega reda poda sođr. Somitsch, ki izvaja sledeče:

Jako čudni so bili uspehi naše doseđanje akcije. Stavljene novih zahtev bi se zdelo izvršitev brezuspešnega Sisifovega dela. V teku akcije se je trdilo, da se bo znesek 21 milijonov kron uporabilo v svrhu zboljšanja mezd oboja in da odpade na delavce 10 milijonov kron. Ali tekom izvedbe koncesij ni šlo tako, kakor je bilo upati in pričakovati. Delavci podržavljenih železnic so dobili manj kot nič. Državno železniški družbi se je dodedilo 60.000 kron in ravno na tej progi so razmere take, da jih ni mogoče več vzdrževati. Predpostavljeni vedo to, ali uprava državnih železnic noče razumeti, da bodo te razmere provzročile katastrofo. V Brnu zasluži kotlar v privatnih obratih 6—7 kron na dan. V kurilnicah državne železnice dobivajo pa 4 krone na dan. Pride komisar, ki jim vzviša plačo za 40 v. med tem pa se prisili kotlarja, da mora zapustiti službo. Tudi prožni mojstri bi znali zapeti žalostno pesem o težavah svojih razmer. Plača se raje več in bolje tuje delavce, kakor da bi se enemu samemu delavcu povišalo plačo. Na tak način se vabi delavce, da zapuščajo svoje kraje in iščejo delo pri železnicah. Uprava državnih železnic izjavlja, da se je delavcem podržavljenih železnic že preteklo leto zvišalo plače in da se je pri zboljšanju plač na starih državnih železnicah porabilo vsa sredstva. Je res, da je bilo izvedeno zboljšanje plač pri podržavljenih železnicah ali uprava železnice je bila dolžna to izvesti že 1. junarja 1909. Po tej regulaciji se pravi pri vsakem ravnateljskem okraju, da se bo z ozirom na to zvišanje plač skrajšalo mezdno napredovanje. Delavci bodo le od treh do treh let napredovali za 10 vin. in profesionisti za 20. Mezdna napredovanja v ravnateljskih okrajih Inomost, Trst in Beljak so s tem znatno poslabšana. Po skupni sestavi, ki jo je bil referent se zgubijo na tak način v 15 letih pri mezdnem napredovanju navadni pomožni delavci v Beljaku 1290 kron; kvalificirani pomožni delavci v tržaškem okraju zgubijo pri plači 900 kron., pomožni delavci v Inomoškem okraju pa 570 kron. *Samo po sebi razumljivo je, da se mi železničarji ne moremo odreči zahtevi 17 milijonov kron.* Zbrali smo se pa skupaj zato, da povemo, da se nam ne more kar z eno potezo odreči to, kar smo že dosegli in to kar nam še pritiče. Treba je napraviti konec s sistemom, ki od ene strani daje, od druge pa jemlje. Hoče se ne le poslabšati način mezdne napredovanja ampak tudi druge naprave. Kvalificiranim delavcem se zviša mezdna le na podlagi ponudbe in vprašanja. Pri oddaji mest se ne bo upoštevalo zmožnost in službeno dobo temveč vse druge okolnosti. Take razmere niso upravi državne železnice neznane. Namerava se tudi zopetno uvedbo akordnega dela. Na zaanji seji skladišči, prometnih

in progovzdrževalnih načelnikov se je o delavskih zahtevah in vprašanjih razpravljalo le iz stališča, *kako bi dalo znižati število delavcev.* Sedanji način stabiliziranja ni nikako zboljšanje razmer. Stabilni delavci v najvišji plačilni stopnji napredujejo komaj vsakih šest let in po treh letih vživajo le doklado. V vsakem oziru so se razmere glede stabiliziranja delavcev poslabšale. Regulacija plač pa je dala upravi le povod večjim zahtevam od delavcev, kakor je to razvidno iz odloka, ki ga je te dni razposlala uprava severne državne železnice vsem načelnikom službenih mest. Zahteva se v odloku, ker je izvedeno zboljšanje plač vseh delavskih kategorij in se je mezdni kredit znatno povišal, da se ima izdatek pokriti s tem, da se pomnoži službeno delovanje oboja. Treba je zlasti gledati na to, da se delavce čim več gospodarsko izrabi. Znižati se ima število zaposlenih delavcev kjer le mogoče in sploh skušati na vse načine, da se kredit pokrije s čim večjo izrabo delavcev.

Proti takemu početju je naša dolžnost zavzeti stališče. Treba je najprej vedeti koliko jo bilo zboljšanja in koliko škode. *Če bomo škodo mirno trpeli, bo bodočnost še hujša. Ne smemo dovoliti, da se nam na mah odzame to, kar smo dosegli z dolgim, trudopolnim organizacijskim delom in bojem.* (Živahno pritrjevanje).

Vrši se dolga in zanimiva razprava. Važna so bila izvajanja sođr. Kopača, ki je v daljšem govoru poročal o naših razmerah. Izvedba regulacije mezd je v tržaškem okraju bistveno poslabšala razmere. Kvalificirani delavci so preje napredovali vsake 2 leti za 20 vin. zdaj napredujejo za 20 vin. le vsake 3 leta. Nekvalificirani delavci so napredovali preje vsake tri leta za 20 vin. zdaj pa za 10. Regulacija je bila le deloma izvedena. V tržaški kurilnici dobiva od 39 profesionistov le 9 po 20 vin. zboljšanja. *In to inenuje ravnateljstvo državnih železnic zenačenje ostrin!* Ne samo, da niso delavci ničesar dobili, zaprlo se jim je še pot do nadaljnjih napredovanj. Tako so n. pr. delavci v Dalmaciji, ki bi komaj z začetkom leta 1934 napredovali. Eden teh delavcev je že 42 let star. Ko sem interveniral pri ravnateljstvu državnih železnic, so se gospodje začudili, da mi ne smatramo mezdno regulacijo za vzorno. *Ali delavci sami so največ krivi teh razmer, ker se za svoje interese vse premalo brigajo.*

Sođr. Ljovra izvaja: ob gibanju leta 1911 so delavci marsikaj pričakovali. Zaman je bilo upanje in uspeh neznaten. Zlasti delavci podržavljenih železnic niso prav ničesar dobili. Železniško ministerstvo je obljubilo izvedbo mezdne zvišanja na način, da bo regulacija plač splošno zadovoljiva in da bodo izvedena dveletna napredovanja v vsakem posameznem železniškem ravnateljskem okraju, da bodo doklade vračunane v definitivno plačo in da se bo delovno dobo kurjačev zedinilo z delovno dobo delavniških delavcev.

Sođr. Brodecky izraža v daljšem govoru mnenje, da je treba zediniti zahteve in uplivati za njih izvedbo pri železniških ravnateljskih okrajih.

Drugi dan zborovanja se pojavi k zaključni besedi o prvi točki dnevnega reda sođr. Somitsch. Končno se je, burno pozdravljen, prijavil k besedi sođr. poslanec Tomšič. Povdarjal je v začetku svojega govora, da je treba nabrati natančne podatke o slabi izvedbi regulacije. Ako hočemo resno povdarjati pri železniškem ministerstvu, imamo postaviti naše zahteve na način, da se nam ne bo moglo odgovoriti: *»Vaše informacije niso resnične; železniško ministerstvo zato ne sprejme pritožbe delavcev.«* Če se torej hoče pričeti z resno akcijo, je treba preiskrabeti natančne in konkretne slučaje. Glede parlamentarne akcije imam poročati, da če bi bil moj predlog tudi sprejet v zbornici, obstoji že nevarnost, da bo predlog odklonjen v gosposki zbornici. Ni izključeno, da bodo meščanski in krščansko-socialni poslanci glasovali za predlog (medklci: Tega ne verja-

memo!) Vlada pa bo žugala z izvenzakonskim vladanjem. Ali vkljub vsemu bomo vedno na našem mestu in vedno izvršili svojo dolžnost; meščanskim strankam ne bo tedaj lahko se otresi izvrševanja tega kar so obljubili. Mi smo predložili naš predlog. Meščanske stranke so preje interpelirale o tem vprašanju, *ali zdaj ko se gre za resne stvari, se nobeden več ne zgane.*

Ali potrebna je poleg parlamentarne akcije v prvi vrsti obrambna akcija oboja samega. Železničarji, ki so prisiljeni staviti vedno nove zahteve, vidijo kako se prezira njih pravice. Zelo pomanjkljiva pa je organizacija in solidarnost oboja. Organiziranih delavcev se bo načelnik ali čuval ali bal, ali pa oboje. In tako je v splošnem. Dogaja se pa tako, da ljudje pri komisionelnih preiskavah ne vzdržujejo svojih izpovedb ali pa jih oslabijo. Če bodo zdaj vsi delavci izvršili svojo dolžnost, ne bodo razmere več tako slabe in naša akcija bo končala z najboljšim uspehom (Živahno in dolgotrajno pritrjevanje). K referatu se vrne še sođr. Somitsch ki poroča o pomankljivih točkah delovnega reda. Poročilo o tem referatu opuščamo, ker se bo o posameznih točkah delovnega reda naš list še pečal. O tej točki so še poročali: za progovzdrževalno oboje sođr. Schneider; za skladiščne in postajne delavce sođr. Blatnik in za delavniške delavce sođr. Priessner. Končno je bila enoglasno sprejeta sledeča

resolucija.

Dne 29. in 30. junija 1912 zborujoča državna konferenca delavcev državne železnice konstatira, da pri c. kr. državni železnici in pri podržavljenih železnicah izvedena regulacija plač *absolutno ne odgovarja* zagotovilom železniškega ministra v zbornici. Regulacija plač ni privedla, zlasti pri podržavljenih železnicah, do nikakega splošnega zboljšanja. Večina delavcev ni nič dobila. Tudi zenačenje delovnih let na enaki podlagi, kot na starih progah c. kr. državne železnice ni bilo izvedeno. *To regulacijo plač se ne more smatrati za draginjsko akcijo*, ker kakor je razvideti iz mezdne reda, so se mezdne razmere znatno poslabšale, zlasti pri nameravanem in za del že izvedenem zboljšanju mezdne napredovanja. Delavci podržavljenih železnic, kakor že gori omenjeno ne vživajo nikakega mezdne zboljšanja.

Delavska organizacija c. kr. državnih železnic mora torej zahtevati, da se ima v svrhu zboljšanja položaja delavstva določena svota, *popolnoma, trajno in dokazano* uporabiti izdani delovni red v nobenem slučaju ne odgovarja predloženim sklepom zastopnikov delavstva v centralnem delavskem odboru in je v nasprotju z izjavami c. kr. železniškega ministerstva. Posamezne določbe tega delovnega reda popolnoma poslabšajo dosedaj obstoječe norme in navade.

Konferenca zahteva zato zopetni sprejem razprav v centralnem delavskem odboru na podlagi meseca decembra 1911 izdanih mnenj v svrhu izpopolnitve posameznih določb delovnega reda. Izdaje delovnega reda je do zaključitev razprav in uvedbe sprememb, odložiti.

Konferenca je odločno proti temu, da bi se obstoječe delovne razmere še poslabšala z izdajanjem novih delovnih redov.

Da se omogoči delavskemu centralnemu odboru dokaz grozečega poslabšanja delovnih razmer, ki bi sledilo z uvedbo delovnega reda se pozivlja zaupnike, da imajo nabrati ves potreben material in predložene dokaze in jih takoj poslati centralni organizaciji, ki bo, sporazumno s centralnim odborom delavcev in akcijskim komitejem, napravila vse potrebne korake.

Konferenca nalaga obenem vsem zaupnikom državne organizacije, da imajo z vsemi močmi skušati ojačiti in razširiti delavsko organizacijo, *ker uspeh obrambnega boja v dosego gorinavedenih zahtev, je odvisen od moči in vpliva organizacije.*

Nato je predsednik sođr. Beck z navduševalnimi besedami zaključil konferenco.

Važne naloge je zadnji čas nalagal organizaciji delavcev c. kr. državne železnice. Izvojevati se ima ne le onih od zbornice dovoljenih 17 milijonov kron, ampak tudi upreti se oškodovanju in čuvati izvedbo doseženih koncesij. Od njih moči je odvisen uspeh. Častna zadeva vsakega delavca je delovati v skupni, centralni organizaciji v korist skupne stvari. Osvobodimo se vsake bojazljivosti. Trdno in složno delujmo in ne razpršujmo moči skupne organizacije.

Železničarji! Zahtevajte povsod Vaš strokovni list „Železničar“.

Dopisi.

Verd. Na tukajšnji postaji imamo postajenačelnika, ki si domišlja, da sme on — vsega mogoč in napihneni postajenačelnik — obkladati poduradnike in čuvajeve žene z najgršimi psovki. Pa bi moral gospod postajenačelnik Degen vedeti, da so za take psovke (k...a) zakoni, na katere se more razžaljena oseba sklicevati in da tudi prav nič lepo ni slišati takih izrazov iz ust plemenitega postajenačelnika. Sodišče na Vrhniki je obsodilo Degenovo zavolj teh izrazov na dva dni zapor in poravnaje vseh sodnijskih stroškov. Sedaj bo Degen vsaj vedel, da tudi njega lahko doletijo zakonske posledice, ako se ne obnaša dostojno in kakor je sploh zahtevati od postajenačelnika.

Ker pa pred fakinaškim vedenjem gospoda Degen niti potujoče občinstvo ni varno, želimo, da naj ravnateljstvo južne železnice pouči svojega postajenačelnika vsaj o najelementarnejših principih dostojnega in človeškega vedenja. Sploh pa bi bilo želeto, da se tudi na postaji Verd končno uredijo razmere.

Borovnica. Neskončna je imenitnost in olikanost gospoda Slanovica. Tako neskončna, da so se ga vsa dosedanja naša svarila komaj dotaknila. Slanovic najbrže misli, da bo s svojim početjem še postal popularen. Nekoč je uganjal čedni Slanovic svoje traparije samo na Borovnici. Zdaj pa uganja tudi na postaji Planina. Odkar se čuvaji s svojimi ženami preselili na Planino, se zdi, da nima Slanovic drugega opravila, nego da vleče na uho in raznaša zakonske tajnosti. Fini gosp. Slanovic se drzne tudi navsezgodaj potrkavati na okna, kjer spijo čuvajske žene in zahtevati — on veleplemeniti Slanovic — da se mu postreže s... »šnopsom«. Slanovic se raje bolj briga za svoje stroje, da se bo kedaj še pripetila nesreča, ki bo stala človeške žrtve. — Pa še iz drugega razloga je priporočati lepše obnašanje, ker zna pripetiti, da ako bo še vasa val pod okni, mu bo izpraznila na glavo posoda, v katero se navadno ne nasaja... cvetlice. Pamet, pravimo, ker take bravure navadno le osmevamo, onega, ki jih izvršuje.

Domače vesti

Klerikalni zakotni listič „Gorenjec“ je v št. 27. štev. napisal sledečo klobasarijo: »Iz državnega zbora. V zbornici je bil prijet proračunski provizorij. Socialni delavci so v odseku zahtevali, da naj vlada železničarjem zviša plačo za 17 milijonov kron. Zbornica je predlog odklonila. Socialni delavci so sami glasovali proti paragrafu, ki bi zvišal plačo, na katerega so hoteli navezati onih 17 milijonov.

Če zasluži taka neumnost odgovor, o pač ni dvoma. Ali naj bi se ozirali na klobasarije duševno revnih kaplančkov? »Gorenjec«, ki je nekoč bil glasilo liberalne stranke, je kar čez noč postal najzagrizenejši klerikalno trobilo. Gotovo ni vredno polemizirati z takimi listi. Kakor na tak način

zavija resnico ne zasluži drugega odgovora nego, da se ga pošteno ožigosa. Ne vemo če ti reveži zares mislijo, da ljudje ne čitajo izven klerikalnih piščalk drugih pametnejših in dostonejših listov ali pa delajo to le iz hudobije. Taka klerikalna zavijanja bodo znali naši čitatelji sami najboljšo komentirati.

Prožne delavce povozil vlak. Iz Krakova poročajo: V bližini postaje Przeworsk so 22. m. m. zvečer popravljali prožni delavci železniški tir. Ko so zapazili, da se bliža tovorni vlak so se umaknili na drugi tir, kjer pa niso imeli zaradi obronka prostega razgleda. V tem trenutku pridrvi po drugem tiru vlak, ki ga pa delavci niso slišali, ker je tovorni vlak silno ropotal. Prepozno so zaznali delavci nevarnost, le majhno število delavcev je prišlo pravočasno na varno. Trije so bili takoj mrtvi, eden tako težko ranjen, da je med transportom v bolnišnico umrl.

Gospodarski pregled.

Mednarodnost kapitala. Da je močna mednarodna zveza delavstva res nad vse potrebna, da se krepko postavi v bran mednarodnemu kapitalizmu, kaže poročilo berlinskih trgovcev, iz katerega posnemamo o internacionalizmu kapitala naslednje: »V lanskem letnem poročilu smo posebno poudarjali napredek internacionalnih kartelov. Letos je to gibanje zopet močno napredovalo. Povod tega gibanja je vedno tesnejša združitev internacionalnega kapitala in s tem spojena interesna solidarnost, ki se n. pr. posebno jasno kaže v obratih s svincom in cinkom. Število internacionalnih kartelov je razmerno nekoliko manjše v primeri z razvojem kartelov sploh. Ali ravno v največjih industrijah opažamo organizacije, ki segajo preko deželnih mej, kakor n. pr. kartel izdelovalcev tračnic in trust ladjedelcev; tudi v električni industriji, kemični, tekstilni in drugi zaznamujemo letos prve poizkuse za internacionalno izvažanje in za internacionalno ureditev produkcije in cen. K že obstoječim internacionalnim kartelom rudokopov svinca, evropskih emajlnih tovarn, žične konvencije, internacionalni kartel steklarjev so se letos pridružile še konvencije za določanje cen nemških tovarn za linoleum z inozemstvom in konvencija tovarn za izdelovanje razglednic ki obsega razen Francoske in Angleške vso Evropo, dalje konvencija vseh evropskih karbitnih tovarn. V tekstilni industriji se je ustanovil kartel avstrijskih in nemških kravatnih izdelovalcev in internacionalni sindikat za baržun. Tudi internacionalna zveza med barvarji svile se je sklenila. V teku so pa še pogajanja za ustanovitev internacionalne salpeterske konvencije in internacionalni rudninski trust.

Tako torej delajo nacionalni podjetniki, kadar gre za profit. Združijo se internacionalno, da izkoriščajo konzumente in delavstvo.

RAZNE STVARI.

Koliko ljudi je na svetu. Prav natančno se ne more določiti število vseh ljudi, ker v mnogih deželah nimajo ljudskega štetja. Posebno na Kitajskem se ne more izvesti zanesljivega števila prebivalcev. Sicer imajo tudi na Kitajskem ljudsko štetje, a določijo le število družin. Število prebivalcev kitajske države navajajo eni z 275 milijoni, drugi zopet s 430 milijoni. Zelo skrbno je izpeljano ljudsko štetje v angleški Indiji. Vseh ljudi je na svetu 1700 milijonov. Dr. Gulšambarov je po natančnih računih dognal, da pride na 1038 milijonov prebivalcev 521 milijonov moških in 516 milijonov ženskih, torej na 1000 moških 990 žensk. V Evropi pride na 1000 moških 1027 žensk, v Afriki na 1000 moških celo 1045 žensk. V Avstraliji pride na 1000 moških le 973 žensk. Zelo malo žensk je v Kanadi in v vzhodni Avstraliji. Na Alaski pride na 1000 moških le 391 žensk. To pa zaradi tega, ker je na Alaski, kjer kopljejo zlato, tako mrzlo podnebje, da

malokateri moški delavec vzame s seboj ženo. Še večje pomanjkanje žensk je na polotoku Malakka, kjer pride na 1000 moških le 389 žensk.

Koliko ljudi preživlja lahko zemlja? To vprašanje je veljalo dolgo časa za »perečo«, ker so nekateri znanstveniki dokazovali, da se človeštvo vedno bolj množi in da postaja boj za obstanek vedno obupnejši. Sedaj pa dela znanstvenikom ravno nasproten pojav preglavico. Padanje števila novorojenčkov je internacionalen pojav in prejšnje politike, ki so strahom čakali dne, ko se bo človeštvo drenjalo po zemlji, navdaja sedaj strah, da je človeštvo na potu pogina. Vzlic temu ni izgubljen čas, ki ga posvečajo znanstveniki rešitvi vprašanja, koliko ljudi da lahko preživlja zemlja, ker to vprašanje vsebuje še drugo važnejše: ali zemlja preživlja lahko ljudi tudi dobro? Ali je beda širokih ljudskih plasti naraven pojav ali je le posledica današnje organizacije družbe? Znani statistik Karol Ballod raziskuje ta problem. Preden se zamore rešiti zgornje vprašanje, je treba določiti kakšen način življenja se vzame za podlago. Največje torišče za prehranitev nudi rastlinska hrana, ker se porabi lahko vso zemeljsko površje, ki je le količak rodovitno; pri mesni hrani nastopajo pa domače živali kot konkurent človeka. Na vsakega Japonca pride na leto 200 kg žita, na vsakega prebivalca v Nemčiji 450 kg. in na vsakega Amerikanca 1000 kg. Da pride tako različna množina žita na posamezne dežele je vzrok v tem, da imajo po teh deželah različno število domačih živali, ki so sredstvo za obleko in ki seveda tudi uživajo več ali manj žita. Ako bi imeli Nemci toliko ovac, da bi dobivali za svoja oblačila dovolj volne doma, tedaj bi morali polovico plodne zemlje izkoriščati za prehranitev tega števila ovac. Angleški geograf Ravenstein je preračunal, da je na zemlji živeža za 6 milijard ljudi, statistik Firks je povišal to število celo na 9 milijard in Oppenheimer trdi — glede na bodoče tehnične izpopolnitve in na omejitve hrane na sočivje in rastlinske korenine — da preživlja zemlja lahko 200 do 250 milijard ljudi. Ballod pride do drugačnih zaključkov, ker pravi, da zemlja ne rodi toliko množino. Ako se vzame ameriški način življenja za merilo, 1,2 hektarjev za vsakega človeka, tedaj bi bilo le za 2333 milijonov ljudi prostora; po nemškem načinu življenja, pol hektarja na vsako osebo, bi bilo za 5600 milijonov oseb prostora, a po japonskem načinu za 22.400 milijonov. Iz tega je razvidno, kako velikega pomena je življenski način. Ballod pride končno do zaključka, da lahko naraste človeštvo na 5600 milijonov, torej da se današnje število potroji, in vendar bo ob najboljšem življenjskem načinu za vse dovolj živeža, in da bi dandanes imelo vse človeštvo lahko trikrat boljši življenski način kakor ga imajo Nemci. Te številke dokazujejo, da je le današnja politično-gospodarska organizacija kriva, da nimajo vsi ljudje onega naravnega bogastva, ki bi ga lahko imeli.

Vršili so se sledeči shodi in zborovanja.

Jesenice. Dne 7. t. m. se je vršil na Jesenicah javni železničarski shod, na katerem je poročal predsednik sodr. Pintar o vpeljavi akcijskega odbora za tajniški okraj v Trstu. Nadalje poročilo od centrale, katero se glasi, da je v zadevi povišanja stanarine za Jesenice, izreklo žel. ministrstvo da se ne poviša stanarine nobeni posamezni postaji, tako se tudi pri Jesenicah ne more delati izjeme. Treba bode še počakati do splošne regulacije.

Povedal je tudi, kdo je glasoval v državnem zboru za ostalih 17 milijonov kron. Zoper predlog so glasovali »ljudski prijatelji«, krščanski socialci in nemški nacionalci. To naj si železničarji dobro zapomnijo. Govornik

pozivlja železničarje naj se združijo in naj ne nasprotujejo eden drugemu, ker imajo vsi enake težave in interese.

Delavci, v zadnjem času se je prav jasno pokazalo, kje so vaši prijatelji in sovražniki, videli ste, da so soc. demokratje storili za vas vse kar je bilo mogoče. Da se pa ni doseglo to kar so oni zahtevali, so krivi naši nasprotniki. Vendar se enkrat zdramite, organizirajte in združite se, potem bodo pa regulacije drugače izgledale kakor dosedaj.

Sodrug *Mlahar* je poročal k drugi točki dnevnega reda o konferenci na Dunaju, v slovenskem in nemškem jeziku. Povedal je kako so bili v drž. zboru nasprotniki proti soc. dem. predlogu za 17 mil. kron. Povedalo se nam je, da bodo naši zastopniki nastopili z vso silo za predlog 17 mil. kron, katere nam še vlada dolguje. Mnenja so, da lahko pride š 14 v porabo, ako bi se mogoče stranke pogovorile in glasovale za naš predlog, to pa je težko pričakovati, ker nas nasprotniki preveč črtijo.

Na dnevnem redu je bila izvršitev zboljšanja plač in delovni red; k raznoterostim se ni moglo priti, ker je primanjkovalo časa.

Tistih 10 mil. kron je bilo v resnici porabljenih za delavce in sicer 6⁶/₁₀ mil. kron priboljšek, 3⁴/₁₀ mil. kr. pa za druge potrebe. Ali žalibog smo bili pri tem tako tepeni, da bomo, ako se položaj ne zboljša, še dolgo občutili to zausnico. To so nam dali samo zato, ker so vedeli, da napravijo pri tem le dober kšeft in da jim pride to kar so dali kmalu zopet nazaj.

Navzočih nas je bilo 350 delegatov od vseh direkcij c. kr. drž. železnic in vsi so nastopili proti brutalni regulaciji plač in delovnega reda, katerega je ministerstvo kovalo 4 leta, in še to kar je škovalo pomeni le varnostne predpise ne pa delovni red; izvzemši nekaj paragrafov. Najmanj se je pri tem oziralo na progovzdrževalne delavce: gotovo se je mislilo, da jih sploh treba ni.

Ministerstvo ni nikoli pripravljeno delavcu kaj pomagati, zato je treba druge strune napeti in gledati, da se vsak delavec organizira. Ako se bode to zgodilo, bodo gospodje kri ministerstvu tudi vedeli s kom imajo za opraviti in kaj delavec potrebuje. Ako je armada močna se jo sovražnik tudi boji.

Nadalje naj se k odbornim sejam ne pride z 200 predlogi, zmiram je boljši samo kakih 10 do 15 in tisti naj bodo resnico, ker taki se potem tudi lahko rešujejo in za delavce je tudi bolj častno, kakor tudi za delavski odbor.

Mi moremo tudi paziti ako bode direkcija prišla s kakimi drugimi povelji na dan, kakor bodejo v delavskemu redu, to se kaj rado zgodi, da direkcija včasih sama nekaj ukrene, kar ne bi smela. Takrat naj si delavci tisti cirkular, ali kar bode, prepišejo in naj pošljejo na Dunaj na naše sodruge zaupnike, da oni potem lahko napravijo korake proti takeru početju. To naj si vsak delavec dobro zapomni in ako se bode kaj takega zgodilo mora tudi resnici odgovarjati.

Delavni red nima poprej veljave dokler ga posamezni delavec nima v rokah, kar je že omenjeno v *Železničarju* št. 13. z dne 1. julija 1912. Vsak delavec pa naj prej ko mogoče porabi dopust.

Sodr. *Schwab* nam potem naznanja, da je centrala vzela resolucijo naznanje in je bila enoglasno sprejeta, on povdarja, da se vse nujno ukrene, da bodo predlogi rešeni. Saj se je zmiram na delavce gledalo in za nje delovalo in doseglo kar se je dalo doseči, hočemo tudi zanaprej stati ob strani in glejmo, da bode čvrsta organizacija potem pridemo sigurno tudi do našega cilja. Pri točki III. se je razpravljalo o raznih lokalnih zadevah.

Ob 1/211 uri zvečer je predsednik sodrug *Soyšek* zaključil shod.

Vršijo se sledeči shodi:

Na Opčinah, dne 16. julija 1912.

V Postojni, dne 17. julija 1912.

V Rakeku, dne 18. julija 1912.

V Logatcu, dne 19. julija 1912.

V Borovnici, dne 20. julija 1912 ob 1/28. uri zvečer pri Drašlerju.

V Brežicah dne 21. julija 1912 ob 3. uri popoldne.

Dnevni red vseh tu navedenih shodov je: **Železničarske zahteve v parlamentu.**

DELAVSKE ZADRUGE

za Trst, Istro in Furlanijo. Vpisana zadruga z omejenim poroštvom.

VIII. zadružno leto. 5479 članov

Mesečni izkaz

Blago razdeljeno članom:

Doba: 1910-1911	1911-1912
Julij kron 83578-77	85989-77
Avgust » 78953-25	83176-99
September » 80491-27	93174-89
Oktober » 93785-93	99190-41
November » 88512-12	98484-55
December » 96725-68	109368-77
Januar » 87554-39	110449-27
Februar » 83685-07	104572-98
Marc » 88966-95	120015-59
April » 96225-46	125516-95
Maj » 88263-55	111781-95
Junij » 84086-74	116641-56
K 1,050.829-18	K 1,258.363-68

Podpora vdovam in bolnim članom:

V dobi od 1. julija 1911 do 30. junija 1912 se je razdelilo bolnim članom, vdovam in sirotam 8663-48 kron podpore.

Dividende:

Do 30. junija se je izročilo članom na račun dividend od dobe 1910-1911, blaga za svoto kron 7647-42
odpotovanim članom v gotovini » 130-41
in pridržalo na račun zadružnega deleža 6795-09

Skupaj kron 14572-92

Trst, 30. junija 1912.

Usebina št. 13. z dne 1. julija 1912.

Clanki: Najnovejša izdajstva. Cepitev ali združitev. Viktor Adler. Personalne komisije (Dalje.) Zapisnik seje centralnega delavskega odbora c. kr. avstr. drž. žel. itd. (Dalje.)

Priloga: Dr. Oton Bauer. Narodni ali razredni boj.

Dopisi: Trst, prosta lukae kr. drž. žel. Gorica, c. kr. drž. žel. Kanal. Jesenice. Celje. Iz Borovnice. Zelo olikan brzojavni mojster. Kako opravljajo uradniki na Pragerskem svojo službo. Herpelje-Kozina.

Domače vesti: Socialna demokracija in terorizem. Pozor, delavci c. kr. avstrijskih državnih železnic. Vprašanje pokritja za železničarske zahteve. Izjemni zakon proti socialnodemokratskemu časopisu.

Inozemstvo: Pridružitev švicarske delavske zveze transportnih nastavlencev internacionalni federaciji transportnih delavcev. Prvi socialist v bolgarskem sobranju. Tragedija na železniškem tiru. Pra, vosodni minister proti varstvu stavkokazov. Nekoliko statistike o železniških nezgodah. Papež zoper krščanska strokovna društva.

Naš sklad za podporo zaostalim.

Odprto vprašanje: C. kr. ravnateljstvo državnih železnic v Trstu.

Delavske zadruge.

Iz organizacije.

Poročilo o shodih: Ljubljana.

Izdajatelj in odgovorni urednik *Josip Kopač*.

Tiska *Dragotin Priora* v Kopru.

Dr. Josip Ferfolja

naznanja

sodrugom železničarjem,

da je otvoril pisarno

kazenskega zagovornika

v Trstu, Via dell'Acquedotto 19

vhod iz Via delle Acque 5/l.

Pozor sodrugi!

Slovenski železničar, ki se zanima za socialno vprašanje sploh, za delavsko gibanje za politične in gospodarske boje našega časa, za mišljenje in stremljenje delavskega ljudstva, naj naroči strankino glasilo

„ZARJA“

ki izhaja vsak dan ob polu 11. dopoldne in stane naročnina

celoletna K 21-60

polletna „ 10-80

četrtletna „ 5-40

mesečna „ 1-80

za inozemstvo celoletno . . . „ 36-—

in sicer s pošiljanjem na dom ali po pošti. Naročnino je pošiljati naprej.

Posamezna številka 3 vin. v administraciji in tobakarnah.

Vsak zaveden železničar bi moral biti naročen na „ZARJO“.

Naročnina se pošilja pod naslovom: Upravištvo „Zarje“ v Ljubljani.

Železničarji!

Zahtevajte v vseh gostilnah, kavarnah in brivnicah strankine liste kakor: **Železničar** in **Zarja**.

Kayarna UNIONE - Trst

Ulica Caserma in ulica Torre Bianca

— Napiitnina je odpravljena. —

Velika zbirka političnih in leposlovnih revij
— in časnikov v vseh jezikih. —